

Arvoisa rehtori
Hyvät naiset ja herrat
Hyvät opiskelijat

Ulkona tuoksuu jo syksyltä, viileältä ja kostealta, ryhdikkyydeltä, villavaatteilta ja kaiken uuden aloittamiselta. Te täällä aloitate syksyn suorastaan kansakunnan kaapin päällä, aloitattehan syksyn ja lukuvuoden Aalto-yliopistossa. Aalto-yliopisto on uusi olio yliopistojemme kentässä, uusi olio on herättänyt puhetta, ehkä kateutta, kiinnostusta jopa maamme rajojen ulkopuolella. Aalto-yliopistolta odotetaan paljon.

Insinöörien, kauppatieteilijöiden ja taiteilijoiden tuominen yhteen voi synnyttää uutta luovuutta aivan uudella tavalla. Aalto-yliopiston on purettava vanha humanistien, insinöörien, taiteilijoiden ja kauppatieteilijöiden vastakkainasettelu. Tai jos purkaminen ei onnistu, törmäyksistä ja kohtaamisista voi syntyä jotain uutta.

Kännykkämarkkinoiden kehitys on opettanut karvaasti, että hyvää tekniikkaa on pystyttävä täydentämään kiinnostavilla palveluilla, loistavalla markkinoinnilla ja toimivalla ja houkuttavalla muotoilulla. Parhaimmillaan Aalto-yliopisto on sellaisten osaamisten yhteenliittymistä, joista syntyy jotain järkevää, kiinnostavaa ja menestyksekkästä.

Hyvät kuulijat

Yksi Suomen menestyksen avaimista on jokaiselle tarjolla oleva laadukas koulutus. Laadukkaan koulutuksen perustana on yksi maailman vahvimmista peruskouluista. Suomalaisen peruskoulun erityinen hyvyys on siinä, että se saa kaikki oppimaan asioita ainakin melko hyvin, ja tarjoaa siten tasa-arvoiset lähtökohdat. Tämä auttaa siinä, että saisimme parhaat kyvyt kouluttautumaan, ihmisen taustasta riippumatta. Mutta tästäkin huolimatta myös Suomessa koulutus periytyy melko vahvasti. Pidän maksuttoman korkeakoulutuksen periaatetta erittäin tärkeänä osana suomalaista koulutusjärjestelmään, jotta koulutuksen periytyminen ei entisestään vahvistuisi, jotta koulutus ei olisi puhtaasti rahasta. Maksuttomuus on myös se tekijä, joka houkuttelee tänne opiskelijoita muualta ja auttaa suomalaisia yliopistoja kansainvälistymisessä.

Maksuttomuudesta on syytä pitää kiinni. Sen sijaan moni asia on yliopistojen kohdalla muuttunut ja on ollut syytäkin muuttua. Taloudellisen ja hallinnollisen päätösvallan lisääminen mahdollistaa sen, että yliopistot voivat itse määritellä, mihin ne keskittyvät ja miten ne kilpailevat muiden kanssa kotimaisella ja kansainvälisellä tasolla. Saadut toimintavapaudet ovat tuoneet myös paljon vastuuta. Parhaimmillaan yliopiston käytännön työssä uusi itsenäisyys tarkoittaa hyvien tutkijanurien rakentamista, parempia mahdollisuuksia houkuttaa muualta ihmisiä tekemään töitä suomalaisiin yliopistoihin, kykyä reagoida aikaan paremmin, muuttaa tutkimuksen painopisteitä nopeammin kuin aikaisemmin.

Uusissa yliopistoissa yliopistot voivat myös itse vaikuttaa opettaja-opiskelija-suhteeseen, siihen, kuinka yksilöllistä opetusta opiskelijat saavat. Ja yliopistot varmasti pyrkivät myös parantamaan opetuksen laatua, sitä, kuinka hyviä ja innostavia pedagogeja suomalaisista yliopistoista löytyy.

Työelämä asettaa teille opiskelijat monia vaatimuksia. Se odottaa sosiaalisia, verkottuneita, kielitaitoisia alansa osaajia. Juuri tällä hetkellä työmarkkinat eivät näytä pelkästään valoisilta. Elvyttävällä talouspolitiikalla on kuitenkin onnistuttu torjumaan 1990-luvun alun kaltainen massatyöttömyys. Akateemisesti koulutettuja on silti työttömänä suuri joukko. Akateemisesti koulutetun työttömän tilanne ei silti ole toivoton. Työttömyys on kääntynyt laskuun, avoimien työpaikkojen määrä taas on selvässä kasvussa. Julkinen valta palvelee työtä etsiviä eri tavoin, yhteistyössä potentiaalisten työnantajien kanssa. Tarjolla on erilaisia keinoja neuvonnasta alkavan yrittäjän rahoitukseen. Ja vaikka työelämän vaatimukset ovat moninaiset, niin lopulta jokainen tarvitsee juuri sen yhden työpaikan, ja työelämän on täynnä juuri aika tavallisia ja sellaisena riittävän hyviä ihmisiä.

Tulevaisuudessa valmistuneiden työllistyminen myös pyritään ottamaan huomioon yliopiston rahoituksen kriteereissä.

Suomessa akateemisesti koulutettujen yrittäjyys on ollut perinteisesti melko harvinaista. Toivon, että tämä perinne murtuu. Toivon että taitavista ja idearikkaista, akateemisesti koulutetuista ihmisistä tulee monista yrittäjiä: joistain mielettömiä kasvuyrittäjiä, joistain yhteisöllisiä osuuskuntayrittäjiä, joistain koko elämäksi, joistain sopivaksi elämänvaiheeksi. Uskon, että akateemisella yrittäjyydellä on paljon annettavaa Suomelle. Uusien ideoiden ja innovaatioiden synnyttämisessä juuri pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on kokoaan suurempi rooli. Pienen yrityksen mahdollisuudet ovat ketteryudessa ymmärtää, mitä asiakkaat haluavat ja tarvitsevat. Ja yritykset ovat osaltaan ratkaisemassa kohtalonkysymyksiämme, ilmastonmuutoksen torjuntaa ja rakentamassa uudistuvaa materiaalitehokasta, palveluissa kekseliästä suomalaista taloutta.

Niin hyvät yritys-ideat, kuin yhteiskunnan ongelmanratkaisu kaipaavat uusia ratkaisuja, ja ideoita: innovaatioita. Aalto-yliopistolla on epäilemättä erittäin hyvät mahdollisuudet olla maailmanluokan paikka uusien innovaatioiden kehittämisessä.

Bengt Holmström MIT:stä puhui äskettäin viisaita sanoja muistuttaessaan, että usein juuri rajoitukset ja hiukan liian pienet resurssit ovat innovaatioiden synnylle aivan keskeisiä. Miksi ylipäänsä innovoida, jos rahaa ja voimavaroja riittää joka tapauksessa? Ehkä väestön ikääntyminen ja energian hinnan nousu voivatkin olla uhkakuvien sijaan innovaatioiden synnyttäjiä. ja ehkäpä innovaatioita syntyy, vaikka yliopistojen rahoitus kasvaakin ensi vuonna noin 150 miljoonalla eurolla.

Jos ajattelen omaa opiskeluaikaani, opin varmasti parhaiten silloin, kun eri alat ja aineet valaisivat toisiaan ristiin. Jos tällä elämäkokemuksella saisin päättää, täydentäisin venäläisen kirjallisuuden opintojani mieluiten tuotantotaloudella. Eli neuvoni on, insinöörit ja kauppatieteilijät, opiskelkaa taiteen filosofiaa ja teksteilejä ja hitaita, viisaita elokuvia. Taiteilijat, oppikaa markkinointia ja insinörismiä.

Opiskelussa on mielestäni hyvä olla reipas ja ahkera, mutta myös rahallinen aika ja pysähtyminen ovat välttämättömiä. Sivupolut ovat usein hyödyllisiä, eivätkä estä lopullisen päämäärän saavuttamista. Aalto-yliopisto on kokonaisuus, joka on toivoakseni luotu myös arvaamattomien sivupolkujen kulkemiseksi.

Hyvät ihmiset, toivotan teille kaikille menestyksestä ja innostavaa lukuvuotta.

Anni Sinnemäki
Työministeri